

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในการป้องกันภัยจากภัยธรรมชาติของจังหวัดปัตตานี” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) ในบทนี้ผู้ศึกษานำเสนอวิธีดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ผู้ศึกษาได้ศึกษารายงานผลการดำเนินงานการเพิ่มจำนวนอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ประจำเดือนพฤษภาคม 2550 ของศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัดปัตตานี พบว่าจังหวัดปัตตานี มีอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในพื้นที่จังหวัดปัตตานี (อปพร.) จำนวน 4,415 คน (รายละเอียดตามภาคผนวก ก)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 กลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามเพื่อหาระดับการมีส่วนร่วมและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วม คือ ตัวแทนของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ผู้ศึกษากำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเคริจซีและมอร์แกน รายละเอียดในภาคผนวก ก (Krejcie and Morgan , 1970 อ้างใน รังสรรค์ ประเสริฐศรี : 2548 : 46-47) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้ขนาดตัวอย่าง 354 คน และแบ่งกลุ่มตัวอย่างกระจายไปตามจำนวนอำเภอ โดยผู้ศึกษาทำการสุ่มตัวอย่างแบบการสุ่มหลายขั้นตอน (multi-stage sampling) ดังนี้

- 1) สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยเจาะจงเลือก

ทุกอำเภอในพื้นที่จังหวัดปัตตานี จำนวน 12 อำเภอ ในทุกอำเภอของจังหวัดปัตตานี มีพื้นที่เสี่ยงภัย การเกิดอุทกภัย วาตภัย และดินถล่ม (ข้อมูลตามแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนประจำปี พ.ศ. 2550 จังหวัดปัตตานี) และมีแนวโน้มการเกิดภัยในทุกอำเภอ

2) สุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน โดยกำหนดให้กลุ่มตัวอย่างมีขนาด 354 ราย จะได้อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) จากกลุ่มในทุกอำเภอ รายละเอียดดังตาราง

ตารางที่ 3.1 แสดงขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มแบบ Multi-stage Sampling

ลำดับที่	อำเภอ	จำนวน อปพร.	กลุ่มตัวอย่าง
1.	เมือง	393	32
2.	หนองจิก	854	68
3.	โคกโพธิ์	429	34
4.	สายบุรี	158	13
5.	ปะนาเระ	936	75
6.	ยะรัง	640	51
7.	ยะหริ่ง	281	23
8.	มายอ	178	14
9.	ไม้แก่น	170	14
10.	ทุ่งยางแดง	153	12
11.	กะพ้อ	102	8
12.	แม่ลาน	121	10
รวม	12 อำเภอ	4,415	354

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม (questionnaire) เรื่อง “การมีส่วนร่วมของอาสาสมัคร ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในการป้องกันภัยจากภัยธรรมชาติของจังหวัดปัตตานี ” เป็น เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้ศึกษาได้พัฒนาขึ้น โดยอาศัยแนวความคิดและทฤษฎีที่ได้

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยผู้ศึกษาได้สร้างและพัฒนาเครื่องมือตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาวัตถุประสงค์และขอบเขตการวิจัยในครั้งนี้

2.2 นำแนวคิดและทฤษฎีที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมมาพัฒนาสร้างแบบสอบถามตามระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยมีเนื้อหาสาระครอบคลุมเรื่องที่ต้องการศึกษา

2.3 นำแบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นและตรวจสอบแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ขอคำวิจารณ์ และข้อควรแก้ไข แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่ได้รับคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.4 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ไปทำการทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ได้คัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัดยะลา จำนวน 30 คน เพื่อนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ได้ความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 และมีความเชื่อมั่น ในแต่ละด้านดังนี้

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91

ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91

ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90

2.5 นำแบบสอบถามที่ได้ไปใช้เก็บข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในการป้องกันภัยจากภัยธรรมชาติของจังหวัดปัตตานี

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทีมงานได้มีการประชุมชี้แจงให้ความรู้เกี่ยวกับการตอบแบบสอบถาม และมอบหมายเขตรับผิดชอบในการลงพื้นที่เก็บข้อมูลของแต่ละอำเภอ พร้อมชี้แจงรายละเอียดหากมีข้อสงสัย

3.2 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้เวลาในการเก็บข้อมูลประมาณ 2 เดือน คือ ช่วงเดือนมกราคม และเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

3.3 รวบรวมแบบสอบถามคืน ทำการตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ของแบบสอบถาม จำนวน 354 ชุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษานี้ ผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ โดยเลือกใช้สถิติให้สอดคล้องกับระดับการวัดของตัวแปร โดยการสรุปบรรยายลักษณะผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยสนับสนุน ตลอดจนการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการป้องกันภัยจากภัยธรรมชาติ ในด้านอุทกภัย วาตภัย และดินถล่ม โดยผู้ศึกษาคำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตามขั้นตอนต่อไปนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ โดยกำหนดระดับความมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และแยกวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

4.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา สถานภาพในครอบครัว รายได้/เดือน อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน จนถึงปัจจุบัน โดยใช้การแจกแจงความถี่ร้อยละ

4.1.2 ปัจจัยสนับสนุน เป็นความรู้ความเข้าใจจากการฝึกอบรม/ทบทวนอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ทั้งนี้ผู้ศึกษาได้ปรับปรุงระดับในด้านความรู้ความเข้าใจ โดยอาศัยหลักเกณฑ์ของบุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

- 3 หมายความว่า ระดับความรู้ความเข้าใจในระดับมาก
- 2 หมายความว่า ระดับความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง
- 1 หมายความว่า ระดับความรู้ความเข้าใจในระดับน้อย

และความสัมพันธ์ระหว่างสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดปัตตานีกับอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน โดยใช้การแจกแจงความถี่ร้อยละ

4.1.3 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในการป้องกันภัยจากภัยธรรมชาติของจังหวัดปัตตานี 4 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยใช้สถิติพื้นฐานวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทั้งนี้กำหนดค่าเฉลี่ยเป็น 5 ระดับ (บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ, 2540) แต่ละระดับมีความหมาย ดังนี้

- 4.50 – 5.00 หมายความว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.50 – 4.49 หมายความว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมาก
- 2.50 – 3.49 หมายความว่า มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง

1.50 – 2.49 หมายความว่า มีความต้องการอยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.49 หมายความว่า มีความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.2 ทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในการป้องกันภัยจากภัยธรรมชาติของจังหวัดปัตตานี ดังนี้

4.2.1 การวิเคราะห์เพื่อหาความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มตามตัวแปรเพศ โดยการทดสอบค่าที (t-test)

4.2.2 การวิเคราะห์เพื่อหาความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มตามตัวแปร อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา สถานภาพในครอบครัว รายได้/เดือน อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนจนถึงปัจจุบัน ความรู้ความเข้าใจจากการฝึกอบรม/ทบทวนอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ความสัมพันธ์ระหว่างสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดปัตตานีกับอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-Test)

4.2.3 ทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่เมื่อพบว่ามีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้วิธีการของ LSD

4.3 ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในการป้องกันภัยจากภัยธรรมชาติของจังหวัดปัตตานี